

Kognitív torzítások listája

(Tringer, 2001; Beck, 2002)

1. Minden vagy semmi típusú gondolkodás

Amikor az ember mindent fekete-fehér kategóriákban értékel. Pl. nem tökéletes teljesítmény esetén az egész helyzetet teljes kudarcnak éli meg: „Ha nem vagyok a legjobbak között, akkor értéktelen vagyok.”

2. Túláltalánosítás

Egyszeri negatív esemény alapján általánosít a személy. Pl. ha valami nem sikerült, akkor úgy zárja le a dolgot, hogy „nekem soha semmi nem sikerül”.

3. Negatív szűrés

Amikor a személy egy adott történeésből pusztán egyetlen részletet emel ki, s ennek alapján mindent negatívan minősít. Pl.: „Hiába fogytam 20 kg-ot, ha még mindig terhesnek néznek a metrón.”

4. A pozitívumok figyelmen kívül hagyása, leértékelése

Ha a pozitív tapasztalatait az egyén azzal utasítja el, hogy azok „nem számítanak”. Így az egyébként pozitív események is negatívnak tűnnek fel. Pl.: „Csak azért ragaszkodik hozzám, mert nem ismer.” „Csak azért sikerült a nyelvvizsgám, mert szerencsém volt.”

5. Elhamarkodott következtetés: a negatív értékelés nem a tényeken alapul.

A) **Gondolatolvasás:** amikor az egyén azt hiszi, tudja, hogy mások mit gondolnak róla (negatívumot), és egyéb, sokkal valószínűbb lehetőségeket nem vesz figyelembe. „Unalmasnak tartanak.”, „Biztos utál.”

B) **Jövendőmondás:** a személynek a jövőre nézve negatív elképzelései vannak, és más – sokkal valószínűbb – kimeneteket nem vesz figyelembe. „Úgysem fog sikerülni.”

6. Felnagyítás és lekicsinylés

Amikor az ember eltúlozza bizonyos dolgok fontosságát (pl. saját hibáit vagy mások erőseit) vagy – ellenkezőleg – saját jó tulajdonságait, sikereit, ill. mások gyengéit bagatellizálja. Ezt a tulajdonságot kettős morálnak is nevezik. Pl.: „Az semmi, hogy van egy diplomám, mert az mindenkinek van.”

7. Érzelmi logika

A személy erős „érzései” alapján igaznak vél valamit, és nem veszi figyelembe az ellenkezőjét igazoló tényeket. Pl.: „Hiába szerepeltem jól több nemzetközi versenyen, mégis közepszerűnek érzem magam.”

8. „Kell” és „kellene” állítások

Az egyénnek határozott elvárásai vannak arról, hogy neki, ill. másoknak hogyan „kell” viselkednie, és ezek meghiúsulása esetén túlértékeli a következményeket. Pl.: „Mindig pontosnak kell lennem.”, „A barátomnak tudnia kellene, hogy mit szeretnék.”

9. Címkézés és téves címkézés

A túláltalánosítás extrém formája, amikor a személy ahelyett, hogy megfogalmazná a problémát, negatív címkével illeti magát vagy mást. Pl.: „Vesztes vagyok.”

10. Perszonalizáció

Amikor az egyén úgy érzi, hogy ő az oka egy olyan eseménynek, amiért valójában nem ő felelős. Pl. „Az én hibám, hogy rosszul sikerült a buli” vagy „Én tehetek róla, hogy a szüleimnek rossz a házassága.”